

SOS 2500. Kulturanalyse, diskurs og semiotikk – et sosiologisk perspektiv

Kort redegjørelse:

Emnets pensum er relativt krevende, derav litt mindre pensumomfang enn anbefalt. Jeg har i denne omgangen kuttet ut et par av de tyngre klassikerbidragene og erstattet dem med konkrete empiriske studier som forhåpentligvis vil bidra til å løfte studentenes blikk/få dem til å reflektere.

Emnebeskrivelsen er gjort noe mer konkret.

Emneevalueringen fra i våres viste at fire timers hjemmeeksamen ble svært hektisk for studentene (skulle egentlig vært skoleeksamen). Jeg vil derfor innføre til tre dagers hjemmeeksamen. Tiden som gis er for kort til at studentene kan droppe lesning/jobbing underveis, men lang nok til at de ikke får panikk om noe teknisk eller annet krøll skulle oppstå. Eksamensoppgavene vil måtte justeres i forhold til ny eksamensform.

Kort om emnet

Emnet gir en introduksjon til kultursosiologi. Kultursosiologien tar for seg meningsdimensjonen ved sosialt liv – hvordan vi mennesker konstruerer og fortolker virkelighet i kontakt med andre. Sentrale begreper er tegn, symboler, metaforer, ritualer, kategorier, grenser, smak, makt og diskurser. Disse knyttes til tematikker som spiselighetsoppfatninger, hasj- og morgenpilsritualer, norders kulturelle kapital, fotballens garderobekultur, finanskapitalismens kjønnsromantikk, humor i Forsvaret, avatarpolitikk, diplomati og mote.

Emnet gir deg en forståelse av kultursosiologiske perspektiver og teoritradisjoner – fra klassiske tekster av Clifford Geertz, Mary Douglas, Erving Goffman og Pierre Bourdieu til nyere sosiologiske perspektiver. Målet er å gjøre deg i stand til å drøfte teorier og perspektiver i forhold til hverandre og å utvikle evnen til kritisk lesning, drøfting og anvendelse. Du vil kunne få et skjerpet blikk på hva tegn, tekst og bilder betyr i hverdagsliv, politikk og arbeid.

Hva lærer du?

Kunnskapsmål

Etter endt kurs skal du:

- kunne definere sentrale begreper innen kulturanalyse, semiotikk og diskurs
- kjenne til de grunnleggende forståelsesformene innen kulturanalyse, semiotikk og diskurs
- kunne benytte den nevnte kunnskapen til å reflektere kritisk og kreativt om temaer knyttet til mat, rus, fotball, kjærlighet, humor, politikk, diplomati og mote

Ferdighetsmål

Etter endt kurs skal du:

- kunne gjengi begreper og hovedtrekk i sentrale perspektiver knyttet til kultur, semiotikk og diskurs
- ha utviklet en sosiologisk fantasi som setter deg i stand til å koble de nevnte perspektivene til dagsaktuelle fenomener og eksempler fra tekster/bilder
- kunne presentere den faglige innsikten i skriftlige arbeider som følger akademisk henvisningsskikk

Holdningsmål

Etter endt kurs skal du:

- kunne reflektere over etiske aspekter ved studiet av egen og andre menneskers kultur og forståelsesmåter
- kunne reflektere over skillet mellom velfundert kunnskap og «synsing»
- utvikle respekt, åpenhet og toleranse for folk med annen kunnskap og kultur

SOS 2500 - Pensum/læringskrav

* = i kompendium

@ = tilgjengelig på internett

Kultur

*Hall, Stuart (1997), *Representation. Cultural Representations and Signifying Practices*. London: Sage. Side 15-41, 65-69. (31 sider).

*Griswold, Wendy (1994), "Culture and the Cultural Diamond". I: *Cultures and Societies in a Changing World*. Thousand Oaks: Pine Forge Press. Side 1-17. (17 sider).

BOK Larsen, Håkon (2019 eller 2013), *Den nye kultursosiologien. Kultur som perspektiv og forskningsobjekt*. Oslo: Universitetsforlaget. Side 11-36 (26 sider). (Larsen 2013, side 9-38).

Kulturproduksjon, kulturkonsum og makt

BOK Larsen, Håkon (2013), *Den nye kultursosiologien. Kultur som perspektiv og forskningsobjekt*. Oslo: Universitetsforlaget. Side 59-104 (46 sider).

@Pedersen, Willy, Vegard Jarness & Magne Flemmen (2018), "Revenge of the nerds: Cultural capital and the politics of lifestyle among adolescent elites". *Poetics*, 70: 54-66. (13 sider)

*Danielsen, Arild og Marianne Nordli Hansen (1999): "Makt i Pierre Bourdieus sosiologi". I Fredrik Engelstad (red.), *Om makt. Teori og kritikk*. Oslo: Ad Notam Gyldendal. Side 43-78. (36 sider).

Semiotikk og metaforer

Johannessen, Lars E.F., Tore Witsø Rafoss & Erik Børve Rasmussen (2018), *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Kap. 6 (Metaforer) og kap. 9 (Semiotikk). Oslo: Universitetsforlaget. Side 153-183, 245-277. (90 sider).

Kategorisering, grenser og spiselighet

Johannessen, Lars E.F., Tore Witsø Rafoss & Erik Børve Rasmussen (2018), *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Kap. 5 (Kategorier). Oslo: Universitetsforlaget. Side 122-152. (31 sider).

@ Lamont, Michèle, Sabrina Pendergrass & Mark Pachucki (2015), "Symbolic Boundaries". *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*. Side 850-855. (6 sider).

*Døving, Runar (1998), "'Oppdrett er som svenskekongen som skyter halvtamme fasaner i parken': en analyse av norske kognitive intervallkategorier for spiselighet". *Norsk antropologisk tidsskrift*, 9:48-68. (21 sider).

*Fürst, Elisabeth L'orange (1996), "Mat – et språk for overskridelse". *Samtiden*, 3: 59-68. (10 sider).

Diskursteori og diskursanalyse (to ganger)

BOK Jørgensen, Marianne Winter & Louise Phillips (1999), *Diskursanalyse som teori og metode*. Roskilde Universitetsforlag: Samfundslitteratur, Frederiksberg. Kap. 1-3, side 1-104, kap. 6, side 169-216. (151 sider). (Engelsk versjon av denne boka kan benyttes: Jørgensen, Marianne Winter & Louise Phillips (2002), *Discourse Analysis as Theory and Method*. London: Sage).

*Neumann, Iver B. (2001), "Diskursens effekter: UD, diplomati, globalisering". I: Iver B. Neumann, *Mening, materialitet, makt: En innføring i diskursanalyse*. Oslo: Fagbokforlaget. Kap. 6, side 133-165. (33 sider).

Rent, urent og ritualer

*Solheim, Jorun (1997), "Forord". I: Mary Douglas: *Rent og urent: En analyse av forestillinger omkring urenheter og tabu*. S. 9-17. (9 sider).

*Douglas, Mary (1990), "Symbolic Pollution". I: Jeffrey C. Alexander og Steven Seidman (red.), *Culture and Society. Contemporary Debates 1990*. Kap. 14, s. 155-159. (5 sider).

@Sandberg, Sveinung (2010), "Utbredte men annerledes". *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 51 (4): 495-521. (27 sider).

@Skjælaaen, Øystein R. (2017) "Alene, sammen. Om former for fellesskap rundt morgenpilsen". *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 58 (4): 409-425. (27 sider).

Roller, politikk og smak

*Goffman, Erving (1992), *Vårt rollespill til daglig*. Oslo: Pax. S.11-33. (22 sider).

@Goffman, Erving (1980), "On Cooling the Mark Out: Some aspects of Adaptation to Failure". I: Lewis A. Coser (red.), *The Pleasures of Sociology*. New York: A Mentor Book, New American Library. S. 98-119. (22 sider).

*Krogstad, Anne (1999), "Lille Speil på veggen der. Margaret Thatchers politiske image". I: Anne Krogstad, *Image i politikken. Visuelle og retoriske virkemidler*. Oslo: Pax. Kap. 3, s. 73-95. (23 sider).

@Krogstad, Anne (2007), "En bok, en blogg og en blondine. Personlig politisk lederskap i nye medier". *Sosiologisk tidsskrift*, 15 (3): 195-225. (31 sider).

@ Mears, Ashley (2014), "Seeing culture through the eye of the beholder: four methods in pursuit of taste". *Theory and Society*, 43(3/4):291-309 (19 sider).

Avatarer, maskulinitet og humor

@Krogstad, Anne (2013), "Avatarpolitikk og visuell retorikk". *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 54 (2). 153-185. (ca. 33 sider).

*Barthes, Roland (1969), "Fribrytningens verden". Kap. 1 i *Mytologier*. Oslo: Gyldendal. Side 13-22. (10 sider).

@Geertz, Clifford (1973), "Thick Description: Toward an Interpretative Theory of Culture". I: Clifford Geertz, *The Interpretation of Cultures. Selected Essays*. New York. S. 3-30. (28 sider).

@Hjelseth, Arve & Anne Tjønndal (2016), "Sink or swim? Håndtering av maskulinitet og intimitet I herrefotball". *Sosiologisk tidsskrift*, 24(2):79-100. (22 sider).

@ Lilleaas, Ulla-Britt, Dag Ellingsen & Beate Sløk-Andersen (2020), "Humorens tvetydige funksjon. Hva kjennetegner humor som kan fungere ekskluderende i tradisjonelle mannsbastioner?" *Tidsskrift for kjønnsforskning*, 44 (1): 8-22 (15 sider).

Nøkkelsymboler, repertoarer og romantisering

@Ortner, Sherry (1973), "On Key Symbols". *American Anthropologist*. New Series, 75 (5): 1338-1346. (8 sider).

*Swidler, Ann (2001), "Introduction" og "Culture's Confusions: Who Wrote the Book of Love?". I: *Talk of Love. How Culture Matters*. Chicago: The University of Chicago Press. Introduksjonskapitlet og kap. 1, s. 1-32. (33 sider).

@Aarseth, Helene (2014), "Finanskapitalismens kjønnsromantikk: Næringslivselitens kjønnskomentære familieekultur". *Tidsskrift for kjønnsforskning*, 38(3-4):203-218 (16 sider).

Tillegglitteratur

@Goffman, Erving (1980), "On Cooling the Mark Out: Some aspects of Adaptation to Failure". I: Lewis A. Coser (red.), *The Pleasures of Sociology*. New York: A Mentor Book, New American Library. S. 98-119. (22 sider).

Johannessen, Lars E.F., Tore Witsø Rafoss & Erik Børve Rasmussen (2018), *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Kapitlet om diskurs. Oslo: Universitetsforlaget.

Næss, Hans Erik (2010), *Små nøkler, store dører. Invitasjon til sosiologi*. Oslo: Universitetsforlaget. 258 sider.

@Swidler, Ann (1986). "Culture in Action: Symbols and Strategies". *American Sociological Review*, 51 (2): 273-286 (13 sider).

Til sammen 878 sider.